

УДК 177+130.1

DOI <https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2025-1-2>

Козленко Павло Юхимович

кандидат філософських наук,
голова правління Громадської організації
«Одеський центр дослідження Голокосту»
вул. Садова, 10, Одеса, Україна
orcid.org/0009-0000-4660-852X

ІММОРАЛІЗМ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА ПРОБЛЕМАТИКА

Актуальність дослідження. У сучасному суспільстві спостерігається значне підвищення інтересу до імплементації проблем моралі. Пов'язано це принаймні з різними специфікаціями: в різних сферах діяльності перед людьми постають зараз нові, невідомі попереднім поколінням моральні проблеми, вирішення яких не може бути досягнуто шляхом дедуктивного виведення нових вимог зі старих моральних постулатів; міжнародні конфлікти сьогодні все більше набувають характеру міжцивілізаційних зіткнень, тобто, зіткнень різних ціннісних орієнтацій, в результаті чого виникає потреба в розробці таких цінностей і норм, які були б прийнятні для представників різних культурних традицій; індивіди, що живуть в сучасному ліберальному суспільстві опиняються в ситуації постійного розширення моральних альтернатив, зменшення ролі загальнозначущих авторитетів, і, отже, в своєму моральному виборі все більше змушені покладатися лише на свій власний розум.

Все це надзвичайно підвищує актуальність проблеми раціонального обґрунтування моралі та імморалізму як складової життя суспільства, що базується на ірраціонально-антиномічному сприйнятті дійсності.

Мета роботи – аналіз імморалізму як специфічного прояву соціально-філософської думки, та виокремлення ціннісного змісту цього феномену на підставі методів розроблених сучасним науковим знанням. **Об'єктом дослідження** уявляється імморалізм як складне соціокультурне явище, що визначає специфіку міжособистісних і суспільних відносин. **Предмет дослідження** – сучасний зміст уявлень про імморалізм, можливість системного синтезу системи смисло-життєвих орієнтацій у контексті обґрунтування першорядного значення загальнолюдських цінностей у концептуальному створенні та функціонуванні пріоритету моралі в сучасному суспільстві.

Теоретико-методологічні основи дослідження. У роботі використовуються: метод сходження від абстрактного до конкретного; метод інтерпретації; аксіологічний метод; ціннісно-нормативний підхід.

Результати дослідження. Імморалізм розглядається як незалежний критичний по відношенню до моралі тип мислення та рівноправна сторона соціокультурного діалогу. На різних етапах розвитку людського суспільства імморалізм представлявся деяким рівноправним інваріантом-антитезою, яка має значний вплив на соціокультурний, соціоісторичний, соціополітичний, соціопсихологічний вектори розвитку людства. Імморалізм слід відрізняти від аморалізму – відмови від дотримання моральних принципів повністю або в певних ситуаціях, областях людської діяльності. Феномен імморалізму сучасного суспільства полягає в запереченні-зміні моральних і етичних норм, що знаходить своє відображення в трансформації цінностей і культурних орієнтирів.

Ключові слова: мораль, моральна свідомість, імморалізм, аморалізм, позаморальне, цінності, загальнолюдські цінності, соціокультурне, трансформація, суспільство, сучасне суспільство.

Вступ. Проблема імморалізму являє собою одну з найменш досліджених в рамках соціальної філософії, філософії моралі, етики. Парадоксальним чином, мислення, критичне по відношенню до моралі в цілому і конкретно-історичними ціннісним системам зокрема, постійно відтворюючись в соціокультурному контексті, і представляючи собою рівноправну сторону соціокультурного діалогу, практично не розглядалося в наукових роботах в якості самостій-

ного об'єкта дослідження. Разом з тим саме поняття імморалізму широко використовується в сучасному науковому знанні і, не менш, в житті суспільства ХХІ століття.

За своєю суттю імморалізм являє собою критичний по відношенню до існуючої моралі тип мислення, який проявляється в запереченні ціннісних установок і стійких нормативних систем. Абсолютний імморалізм принципово відкидає сам принцип морального регулювання; відносний – піддає критичному переосмисленню сучасні йому конкретно-історичні форми моралі.

Імморалізм реалізується на різних рівнях освоєння людиною соціокультурної дійсності і постає в якості не тільки культурного інваріанта, а й потужною соціальною силою, яка в певні періоди робить істотний вплив на хід історичного розвитку. Ціннісні системи тієї чи іншої історичної епохи, як і власне мораль, що представляє собою систему взаємозв'язків, які регулюють соціокультурну поведінку індивіда, групи, соціуму, суспільства, розвиваються у взаємодії з критичною точкою зору, в умовах діалогу.

Ескалація імморалізму відбувається в періоди кардинальних трансформацій принципових ціннісних установок, коли під впливом різних факторів ламаються усталені моральні традиції. Саме такий період переживає зараз наша країна і світова спільнота, у зв'язку з чим дослідження специфіки імморалізму набуває особливо актуального характеру.

Досвід людства показує, що імморалістичні установки збільшують свою присутність в суспільстві в періоди кризи цивілізацій, в зв'язку з чим різні соціальні прояви цього явища (поширення цинічного ставлення до суспільства і суспільних зв'язків, руйнування стримуючих моральних рамок і тому подібне) можуть розглядатися в якості симптомів соціокультурного кризи.

Дана робота являє собою принципову позицію автора щодо морального і імморального ставлення до дійсності, бажання зрозуміти пріоритетну спрямованість буття сучасного людства.

Метою дослідження є аналіз імморалізму як специфічного прояву соціально-філософської думки, та виокремлення ціннісного змісту цього феномену на підставі методів розроблених сучасним науковим знанням.

Реалізація зазначеної мети зажадала постановки і вирішення ряду дослідницьких **завдань**:

- вивчення сутнісних основ імморалізму в сучасному суспільстві;
- розгляду соціокультурної специфіки імморалізму;
- з'ясування взаємозв'язку імморального мислення і відповідних йому онтологічних і метафізичних підстав;
- вивчення трансформацій системи смисло-життєвих орієнтацій сучасності.

Об'єкт дослідження – імморалізм як складне соціокультурне явище, що визначає специфіку міжособистісних і суспільних відносин.

Предмет дослідження – сучасний зміст уявлень про імморалізм, можливість системного синтезу системи смисло-життєвих орієнтацій у контексті обґрунтування першорядного значення загальнолюдських цінностей у концептуальному створенні та функціонуванні пріоритету моралі в сучасному суспільстві.

Теоретико-методологічні основи дослідження. Сучасне розуміння моралі і імморалізму було закладено в роботах Ф. Ларошфуко, Д. Юма. Основу розуміння категоричного імперативу моралі представив І. Кант, який наполягав на раціональному визначенні місця моралі в житті людини. Системне підставу теорії моралі через розуміння її сутності закладено у А. Шопенгауера. Особливе значення для виникнення концепції імморалізму має проблема відчуження, активно розроблялася цілим рядом філософських шкіл і напрямків, серед яких ми виділимо праці Т. Адорно, Г. В. Ф. Гегеля, К. Маркса і Ф. Енгельса, Ж. П. Сартра, Е. Фромма. Конкретні форми прояву імморалізму, такі як нігілізм, скептицизм та інші досліджувалися в роботах Ф. Ніцше і М.Хайдеггера.

Серед сучасних українських дослідників слід зазначити В. Плюща, В.Танчера [1], Є. Борінштейна [2], Є. Степанова [3].

Дослідження базується на сукупності ключових ідей, концепцій і теоретичних висновків, що містяться у філософських роботах, пов'язаних з розкриттям сутності і ролі в індивідуаль-

ному і суспільному житті імморалізму в контексті чуттєво-раціональної основи моральності. Аналіз стану проблеми сучасного наукового розуміння імморалізму і його ролі в індивідуальному і соціальному житті людини виявив, крім соціокультурного, різну, біологічно обумовлену, індивідуально спадкову детермінацію властивостей імморалізму.

Метод сходження від абстрактного до конкретного дозволив проаналізувати об'єктивних підстав моралі і сучасної культурної соціалізації.

Також в роботі використовувалися: метод інтерпретації, що обумовлює поглиблення сутнісного розуміння феномена імморалізму; аксіологічний метод, що дозволяє виявити сенс і зв'язку імморалізму з сучасністю, обґрунтувати його місце в системі культурних цінностей. Окремо слід підкреслити значущість для дослідження концепції «ідеальних типів» М.Вебера [4], що дозволяє розкрити взаємозв'язок теоретичних і емпіричних, конкретно-історичних форм імморалізму, що стало основою ціннісно-нормативного підходу.

Результати дослідження. Розвиток філософської думки відображає процес поступового становлення моральної свідомості і моральної системи відносин. На етапі міфологічного світогляду відбувається поступова трансформація єдиної міфологічної свідомості, коли моральні судження уживаються з морально індиферентними персонажами; моральна самосвідомість починає витісняти магію і фаталізм, даючи людині можливість відчутти себе вільною і відповідальною особистістю. В рамках міфологічного мислення виникає уявлення про специфічно людський, суспільний характер моральних установлень, вторинних по відношенню до природних закономірностей. Первинний світ природи (персоніфікований в образах богів), чужий моральним законам, і володіючи більш високим по відношенню до свого приватного прояву – соціуму, онтологічним статусом, постійно ставить під сумнів моральні і соціальні регулятори міжособистісних відносин. Захистити їх в рамках міфологічної свідомості неможливо, саме тому від неї поступово відмовляється людство.

В античний період розвитку філософсько-етичної думки сформувався широкий спектр імморалістичних уявлень. Приблизно ми можемо розділити його на три етапи, що характеризуються своєрідністю переважаючого погляду на мораль і позаморальне, на співвідношення «етосу» і «фасісу», за термінологією того часу. Перший період – стихійний імморалізм фісіологів, які не акцентували уваги на специфіці «етосу» через недостатню розвиненість морально-регулятивних форм і сконцентрованість на природній (відповідно, позаморальній) стороні буття (VI - V ст. до н. е.). Другий період – свідомий імморалізм софістів, які виявили специфічність моральних установлень, але визнали їх вторинним і несамостійним породженням людського свавілля, що не володіє справжньою онтологічною опорою (V - IV ст. до н. е.). Третій період – синтез окремих імморалістичних елементів у філософсько-етичних концепціях еллінізму, пов'язаний з неможливістю уявити справжню сутність моралі як необхідного елемента існування універсуму, цілісності і гармонійного взаємозв'язку всіх елементів соціального та індивідуального людського буття.

На наш погляд, можливо класифікувати імморалістичні позиції античності, створюючи базис для подальшого розуміння цього соціокультурного явища.

1. Вчення стихійно-імморальні (*«стихійний імморалізм»*). Моральна проблематика не специфікована в принципі, етична рефлексія не відокремлена від космології та фізики. Активно застосовується соціоморфна і антропоморфна термінологія, яку помилково можна прийняти за морально-етичну. Представники – фісіологи (мілетці, олеати).

2. Вчення свідомо імморалістичні (*«свідомий імморалізм»*), що характеризуються критичним ставленням до існуючої моралі як штучної людської конструкції. Методологічні підстави: релятивізм, агностицизм, нігілізм, скептицизм. Представники – софісти, агностики.

3. Квазі-імморалістичні вчення. Головна ознака – критика існуючої моралі як регулятивного принципу відносин, який є помилковим і збитковим в порівнянні з іншими способами орієнтації в світі (*«помилково-критичний імморалізм»*). Яскраво виражена імморалістична риторика поєднується з побудовою нової системи моралі і чеснот. Методологічні підстави – натуралізм, уявлення про людське суспільство як відхилення від природної гармонії (кініки).

4. Вчення, які стверджують онтологічну вкоріненість і необхідність моральних установлень, але містять поряд з цим окремі елементи імморалізму («латентний імморалізм»). Методологічною передумовою є внутрішня суперечливість і дисбаланс, що уявляє етичну теорію фрагментів. Конкретні прояви – фаталізм, як уявлення про зумовленість поведінки, уявлення про відсутність свободи вибору; гедонізм. Представники – кіренаїки, стоїки, епікурейці, неоплатоніки.

Найважливішим висновком з аналізу античного імморалізму є те, що ця світоглядна позиція складається на основі складності та антиномічності моралі і є розривом гармонійної єдності її елементів. Весь комплекс цих елементів в античний період не був виявлений, але багато хто з них вже визначені (полярна система ціннісних координат, переконання в тому, що в нашій волі бути доброчесними або порочними людьми, а спілкування – основа доброчесного способу думок). Позитивне евристичне значення античного імморалізму полягало в санкціонуванні морального оновлення.

За часи Середньовіччя імморалізм через панування християнської релігійної думки не користувався популярністю. Однак навіть в рамках догматичного християнства постійно була присутня в латентній формі імморалістична проблематика. У середньовічний період вона була виражена в двох напрямках: як потенційна загроза морального бунту та відсутність вирішення проблеми свободи волі; як вираз духу протиріччя, що виявляється в діяльності єретичних сект, онтологізуючих зле начало, коли зрівнюється статус зла і добра і вимагається культурне оформлення цієї рівності. Як ми знаємо, нічого хорошого з переслідувань людей і максимального обмеження їх вільного волевиявлення не вийшло.

У слідуючі століття виникли нові тенденції в розвитку імморалізму, найбільш важливі з яких: тенденція автономізації окремих областей людської діяльності, що веде до розриву цілісності людського буття, запорукою якої служить мораль (Н. Макіавеллі); тенденція розрізнення емпіричної моралі (моралі людини і суспільства) і універсальної моралі (системи загальнолюдських обов'язкових цінностей як універсалу-ідеалу). Це призвело до розуміння універсальності та об'єктивної реальності моралі, як структурного елемента людського мислення і буття; тенденція демонстративного антихристиянства і атеїзму.

В цілому ми можемо підсумувати, що імморалізм в історії філософсько-етичної думки існує як показник дисгармонізації, розбалансування світогляду. Гармонійний моральний світогляд включає в себе в якості необхідних складових уявлення про цінності, борг, свободу волі, універсальність і загальноприйнятність моральних вимог і заборон, онтологічну вкоріненість моралі, а також її принципову пізнаваність і можливість трансляції іншим людям і поколінням моральної інформації.

Необхідно відзначити, що імморалізм спочатку ґрунтується на понятті моралі, яке в сучасному смисло-розумінні починає формуватися завдяки німецькій класичній філософії і, особливо, І. Канту [5]. Залежно від точки зору на мораль і моральність виділимо ряд напрямків розвитку досліджень, які присутні і сьогодні.

Рациональний моралізм (Р. Декарт, Ф. Ларошфуко, Б. Мандевіль, І. Кант, Г. Гегель, К. Маркс); раціонально-чуттєвий моралізм (Д. Юм, А. Сміт, Ж.-Ж. Руссо, О. Конт, Г. Спенсер); ірраціональний моралізм (А. Шопенгауер, А. Швейцер, Т. Шарден); раціональний імморалізм, побудований (М. Штірнер, Ф. Ніцше, Ж. Бодрійяр).

Необхідно зазначити, що, ми в цілому згодні з українським дослідником В. Малаховим, який зазначає, що **мораль** є формою «суспільної свідомості, що являє собою сукупність принципів, вимог, норм і правил, які регулюють поведінку людини в усіх сферах її суспільного життя. В моралі відбиваються цінності, що склалися в суспільстві, в нормах поведінки людей, які закріплені в поняттях добра, честі, совісті, справедливості тощо» [6, с. 25]. Відмітимо, що **імморалізм** як різновид моралі уявляє собою світогляд, спрямований на заперечення моральних засад і загальноприйнятих норм поведінки в суспільстві та ґрунтується на трансформації соціокультурних цінностей, засад життя, морально-моральних приписів. Одночасно з цим важливо зазначити про **аморалізм**, який базується на запереченні абсолюту

моральних норм на основі переконання в тому, що мораль особистості вище моралі суспільства, а, отож, індивідуальна мораль вище моралі суспільства і моралі як такої. Тим самим завдяки аморалізму затверджується пріоритет прагматично-побутових, кон'юнктурних, індивідуалістичних критеріїв над загально-ціннісними, а індивід ставиться вище суспільства у всіх своїх проявах.

Онтологічна підстава імморалізму пов'язана з питанням про обмеженість сфери морального регулювання. За межами моральної регуляції знаходиться велика область позаморального, в якій втрачають силу звичайні аксіологічні характеристики моралі. Можна констатувати відсутність ціннісного змісту, неможливість оцінювання, відсутність системи моральних координат і свободи вибору. Онтологічною умовою існування і періодичної актуалізації імморалізму є наявність позаморальних просторів (імморалізм вкорінений у позаморальному).

Розгляд цього явища в поведінковому аспекті, дозволяє встановити принципову відмінність, понять «імморалізм» і «аморалізм». Аморалізм проявляється в діяльнісно-емпіричному плані та не передбачає, виходу з морального простору; він прямо або побічно використовує моральні оцінки і тільки змінює знаки на протилежні. Іммораліст принципово заперечує мораль в будь-яких аспектах. Аморалізм є практично-поведінкове заперечення моралі як системи емпіричних позитивних цінностей. Імморалізм в цьому понятійному полі є світоглядним запереченням моралі як принципу регуляції соціальних відносин і особливого способу освоєння дійсності. При переході від теоретичної до практичної сутності імплементації поведінки, ці явища корелюють між собою. Зокрема, імморалізм, ставить під сумнів існування або дієвості моралі як складної системи поведінкових регуляторів, виходячи або з визнання тільки однієї, домінуючої тенденції або з заперечення їх значущості будь-яких регуляторів, і тим самим створює умови для появи морального зла і аморалізму. У цьому криється руйнівний потенціал досліджуваного явища і небезпека його поширення.

Історичний процес становлення моральної свідомості – це поступовий перехід від позаморального до морального усвідомлення світу, що характеризується діалектикою буття. У світі становлення людської свідомості і, власне, людини, співвідношення між позаморальними і моральними регуляторами поступово змінювалося на користь останніх. Розвиток моралі є розширенням області її регуляції. Мораль проникає практично в усі виникаючі види людської діяльності. Але це ж веде до того, що в сучасному суспільстві зростає спектр явищ, подій і дій морально двоїстих, що виходять за межі загальноприйнятих положень моралі.

У соціокультурному житті людства простежується збільшення імморалістичних елементів свідомості в тих ситуаціях, коли людина з якихось причин виринає з гармонійного середовища, адекватної цілісності її особистості, що являє собою значну небезпеку для існування *Homo sapiens*. В результаті завдяки імморалізму створюється зручна модель для вивчення ломки стійких громадських зв'язків і їх моральної складової. Звідси розвиток багатьох соціокультурних проблем, що руйнують як наше Я, так і суспільство в цілому: злочинності, байдужості, загального відчуження.

Тому саме завдяки імморалізму ми розуміємо значення моралі як категоричного імперативу забезпечення існування людства та людини.

Висновки

1. Мораль являє собою складну систему, що складається з взаємопов'язаних елементів і ґрунтується на загальнолюдських цінностях і соціокультурних пріоритетах розвитку. При порушенні її динамічної рівноваги або при відсутності будь-якого складового елемента, мораль перестає функціонувати в якості універсального регулятиву, відкриваючи можливість для виникнення імморалізму.

2. Імморалізм у своїй суті є світоглядом, який спрямован на дискредитацію позитивного значення моралі взагалі або її конкретно-історичної форми за допомогою заперечення загальної значущості моральних вимог, можливості розуміння специфіки моральних мотивів, здатності людини контролювати свої дії і нести за них відповідальність. Регулювання моралі в імморалізмі здійснюється за рахунок довільного розширення сфери позаморального.

3. Імморалізм в тій чи іншій мірі, навіть не називаючи себе, присутній в більшості філософсько-етичних концепцій, починаючи з античності, а саме в: мілетській школі; школах олеатів, софістів, кініків, кіренаїків, стоїків, епікурейців, неоплатоніків. В цілому основні напрямки імморалістичного мислення склалися до кінця античності, в подальшому доповнюючись і розширюючись за рахунок нових філософських ідей.

4. Імморалізм являє собою необхідну умову динамічного розвитку культури, і, зокрема, її моральної складової, виступаючи в якості діалектичної антитези конкретно-історичним системам моральності, стимулюючи людство до постійного вдосконалення моральних норм і принципів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Плющ В.А., Танчер В.В. Трансформація політичного в етичне: Мішель Маффесолі про моральні цінності постмодерного соціуму. *Український соціум*. 2017. № 2 (61). С. 9–19.
2. Борінштейн Є. Добро і зло & мораль і імморалізм & свобода і рабство: філософія людяності як основа життя. *Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект* : Матеріали Х міжнародної науково-теоретичної конференції (21–22 берез. 2024 р., м. Черкаси) / упоряд. О. І. Астапова-Вязьміна; відп. ред. проф. А. І. Бойко. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2024. 203 с.
3. Степанов А. Мультипарадигмальний підхід до аналізу феномену нігілізму. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2010. № 3. С. 45-49.
4. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. Київ: Основи, 1994. 261 с.
5. Kant Immanuel. *Grundlegung zur Metaphysik der Sitten*. Reclam, Philipp, jun. GmbH, Verlag, 1986. 321 r.
6. Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник. Київ: Либідь, 1996. 304 с.

REFERENCES

1. Pliushch V.A., Tancher V.V. (2017). Transformatsiia politychnoho v etychne: Mishel Maffesoli pro moralni tsinnosti postmodernoho sotsiumu. [The transformation of the political into the ethical: Michel Maffesoli on the moral values of postmodern society]. *Ukrainskyi sotsium*. № 2 (61). S. 9–19. [in Ukrainian].
2. Borinshtein Ye. (2024). Dobro i zlo & moral i immoralizm & svoboda i rabstvo: filosofiiia liudianosti yak osnova zhyttia. [Good and evil & morality & immoralism & freedom and slavery: the philosophy of humanity as the basis of life]. *Sotsialni ta humanitarni tekhnolohii: filosofsko-osvitnii aspekt* : Materialy Kh mizhnarodnoi naukovo-teoretychnoi konferentsii (21–22 berez. 2024 r., m. Cherkasy) / uporiad. O. I. Astapova-Viazmina; vidp. red. prof. A. I. Boiko. M-vo osvity i nauky Ukrainy, Cherkas. derzh. tekhnol. un-t. Cherkasy : ChDTU. 203 s. [in Ukrainian].
3. Stepanov A. (2010). Multyparadyhmalnyi pidkhdid do analizu fenomenu nihilizmu. [Multiparadigmatal approach to the analysis of the phenomenon of nihilism]. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo*. № 3. S. 45-49. [in Ukrainian].
4. Veber M. (1994). Protestantska etyka i dukh kapitalizmu. [Protestant ethics and the spirit of capitalism]. Kyiv: Osnovy. 261 s. [in Ukrainian].
5. Kant Immanuel. (1986). *Grundlegung zur Metaphysik der Sitten*. Reclam, Philipp, jun. GmbH, Verlag. 321 r. [in Germany].
6. Malakhov V. (1996). Etyka: Kurs lektsii: Navch. posibnyk. [Ethics: a course of lectures]. Kyiv: Lybid. 304 s. [in Ukrainian].

Kozlenko Pavlo Yukhimovich
Candidate of Philosophical Sciences,
Chairman of the Board
Public organization “Odessa holocaust Research Center”
10, Sadova str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0009-0000-4660-852X

IMMORALISM IN MODERN SOCIETY: SOCIO-PHILOSOPHICAL PROBLEMS

Relevance of the study. *In modern society, there is a significant increase in interest in the implementation of moral problems. This is due, at least, to different specifications: in different spheres of activity, people now face new moral problems unknown to previous generations, the solution of which cannot be achieved by deductively deducting new requirements from old moral postulates; international conflicts today are increasingly acquiring the character of inter-civilizational clashes, that is, clashes of different value orientations, as a result of which there is a need to develop such values and norms that would be acceptable to representatives of different cultural traditions; individuals living in a modern liberal society find themselves in a situation of constant expansion of moral alternatives, a decrease in the role of generally significant authorities, and, consequently, in their moral choices are increasingly forced to rely only on their own reason.*

All this greatly increases the relevance of the problem of rational justification of morality and immoralism as a component of the life of society, based on the irrational-antinomic perception of reality.

The aim of the work is to analyze immoralism as a specific manifestation of socio – philosophical thought, and highlight the value content of this phenomenon on the basis of methods developed by modern scientific knowledge. **The object of research** is immoralism as a complex socio-cultural phenomenon that determines the specifics of interpersonal and social relations. **The subject of the research** is the modern content of ideas about immoralism, the possibility of a systematic synthesis of a system of semantic and life orientations in the context of justifying the primary importance of universal values in the conceptual creation and functioning of the priority of morality in modern society.

Theoretical and methodological foundations of the research. *The paper uses: the method of ascent from the abstract to the concrete; the method of interpretation; the axiological method; the value-normative approach.*

Research results. *Immoralism is considered as an independent type of thinking that is critical in relation to morality and an equal side of socio-cultural dialogue. At various stages of the development of human society, immoralism was represented by some equal invariant-the antithesis that has a significant impact on the socio-cultural, socio-historical, socio-political, sociopsychological vectors of human development. Immoralism should be distinguished from immoralism – the refusal to observe moral principles completely or in certain situations, areas of human activity. The phenomenon of immoralism of modern society consists in denial-a change in moral and ethical norms, which is reflected in the transformation of values and cultural guidelines.*

Key words: *morality, moral consciousness, immoralism, immoralism, extra-moral, values, universal values, sociocultural, transformation, society, modern society.*